

Gust VAN DEN BERGHE

Regisseur

Met de verfilming van *En waar de sterre bleef stille staan* van Felix TIMMERMANS leverde Gust VAN DEN BERGHE aan de filmschool RITS een parel van een eindwerk af. Hij mocht ermee naar Cannes en oogstte er luid applaus. Wat heeft de 25-jarige artiest met de oude Vlaamse auteur en met het kerstverhaal?

‘Waarom zouden jongeren alleen interesse hebben voor wat hip is?’

Lieve WOUTERS

Gust VAN DEN BERGHE heeft zijn artistieke talent niet van vreemden. Zijn moeder is jeugdschrijfster Kristien DIELTIENS. Het hele huis ademde kunst en cultuur. Broers en zussen helpen elkaar met ideeën voor elkaars werk, of het nu gaat om mode, muziek of fotografie. Vóór hij zijn passie voor film ontdekte, danste VAN DEN BERGHE overigens bij Praga Kahn en – iets volstrekt anders – het Ballet van Vlaanderen. Een veelzijdig artiest dus, met een brede belangstelling.

–De Vlaamse, katholieke auteurs van weleer zijn niet bepaald hip. Wat boeit jou in Felix Timmermans?

Het stereotiepe beeld van de ouderwetse, Vlaamse, katholieke auteur wordt vooral opgehangen door een oudere generatie, denk ik. Bovendien, waarom zouden jonge mensen enkel geïnteresseerd zijn in wat ‘hip’ is? In de filmschool leken ze ervan uit te gaan dat wij als jonge mensen niets te vertellen hebben. Ik wilde het tegendeel bewijzen. Mijn generatie kan onafhankelijker tegen auteurs als Timmermans aankijken en ze daardoor ook op een eerlijke manier verfilmen.

Als kind maakte ik ooit een voorstelling mee van *En waar de sterre bleef stille staan*. Toen ik het verhaal herlas, wekte het veel herkenning. Dat is toch de sterkte van verhalen van eigen bodem.

–Je maakte er een pure film van: zwart-wit, acteurs met een verstandelijke beperking. Wist je dat dit zo goed zou werken?

Ik geloofde gewoon dat het tijd was voor een eerlijke film. Niets is zo mooi als een fictionele wereld die eerlijk zegt dat hij maar nep is. Net door het feit dat we zien dat hij niet echt is, gaan we hem geloven. Zo’n film gaat lijnrecht in tegen de Hollywoodfilms, die met hun gepolijste beelden pretenderen echt te zijn. Net hierdoor geloof ik ze niet meer. Geloof was het hoofdthema en dat weerspiegelt zich in de vorm.

Het geheim zit in de acteurs en hun ondoorgrondelijke spel. Zelfs voor mij zijn ze een mysterie. Misschien omdat ze zo in het ‘nu’ staan en niet verder denken dan het moment van hun spel. Misschien omdat ze zelf niet beseffen dat wat ze zeggen zo diep is en zo waar. De acteurs ontwapenen de kijker, verplichten hem zijn vooroordelen af te leggen en mee te gaan in hun wereld. Op dezelfde manier is film zo’n wereld, waarin de kijker wordt opgezogen.

Voor een nieuw filmproject draait Van den Berghe in Togo, „maar het had net zo goed in Kirgizië kunnen zijn”. © Bas Bogaerts

–Ben je zelf gelovig?

Geloven is een vorm van het leven aanvaarden zoals het is. Het lijkt me enorm rustgevend dat ooit te kunnen doen. Ik zou dus kunnen stellen dat ik geloof in het geloof. Zelf ben ik wel gedoopt en gevormd, maar als jonge mens ben ik nog niet in staat zo maar te aanvaarden. Ik ben wel veel bezig

„Ik voel me verwant met de drie wijzen: ik moet nog op ontdekking gaan”

met geloof, zeker met de spirituele kant. Het leert me nadenken over bepaalde dingen. Ik voel me verwant met de drie koningen in het kerstverhaal: ik moet nog de wereld intrekken, het geloof in ruime zin ontdekken en objectief benaderen.

Elk geloof heeft overigens ook een enge kant. Daarvoor waarschuwt Timmermans in zijn interpretatie van het verhaal van de drie koningen. Er is niet alleen de weg naar

het goede en die naar het kwade. Niemand is immers perfect.

–Beleef je Kerstmis anders nu?

Kerst is kerst. Dat heeft niets met mijn film te maken. Het is een innig moment met mijn familie en mijn vrienden. Allemaal denken we even dat die wereld op de kortste dag van het jaar stil staat. Dat is toch geweldig? Maar tegelijkertijd draait de wereld voort en dat ontroert me. Ik geniet ook van de volkse kant: de kerststalletjes overall, de dorpsfeesten, oude mensen die heel hun familie nog eens weerzien. Het is een referentie voor wie we zijn.

–Je kiest ervoor de film slechts tijdelijk te draaien, zonder veel publiciteit of promotie, niet op dvd, wel in enkele parochiezalen. Pas volgend jaar met Kerstmis wordt hij opnieuw vertoond. Waarom?

Kerst is een van die laatste tradities die altijd de onze is geweest en waarvan we de betekenis nog goed kennen. Het lijkt me mooi en juist met deze film die traditie kracht bij te zetten. Het was vroeger ook een theaterstukje dat jaarlijks werd opgevoerd. Op de duur hoort het er gewoon bij.

–Mogen we van jou nog meer religieuze films verwachten?

Film is voor mijn vanzelf een religieus medium. We gaan naar een zaal waar we allemaal in stilte wachten tot het licht uitgaat en dan, in alle stilte, ontspruit een wereld voor onze ogen en oren. Mooier, beter en helderder dan de onze, een wereld die ons inspireert en waardoor we met nieuwe ideeën de zaal uit wandelen. Film heeft mij persoonlijk zo veel geleerd, dat ik enkel kan besluiten dat het mijn religie is.

–Je bent al volop bezig met een nieuw project: de verfilming van ‘De blauwe vogel’ uit 1908 van Maurice Maeterlinck. Hoe loopt het?

Het is uitermate interessant om deze teksten met hedendaagse bagage nieuw leven in te blazen. We draaien in het West-Afrikaanse Togo. Wat ik alvast kwijt kan, is dat het voor mij een film wordt over natuur. Ook over de natuur in ons en hoe een kind bij het opgroeien die natuur moet achterlaten om mens te kunnen worden tussen de andere mensen. Iets universeels en net daarom in Togo, maar het had evengoed in Kirgizië kunnen zijn.